

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/6/2023
Identifikačné číslo spisu: 1116224805
Dátum vydania rozhodnutia: 31.10.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1116224805.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobcu L. F. F., D. XX. M. XXXX, V. Y. XXXX/X, Z., zastúpeného advokátskou kanceláriou Podtatranská advokátska kancelária, s.r.o., Družstevná 614/55, Štrba, IČO: 47 234 237, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária BAJO LEGAL, s.r.o., Landererova 8, Bratislava, IČO: 36 860 581, o zaplatenie 27 752,76 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 30Cb/177/2016, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2021 č. k. 3Cob/118/2021-285, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31. augusta 2021 č. k. 3Cob/118/2021-285, a rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25. októbra 2018 č. k. 30Cb/177/2016-153, z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 25. októbra 2018 č. k. 30Cb/177/2016-153 (ďalej aj ako „rozsudok pre zmeškanie“), uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 27 752,76 eura spolu s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 27 752,76 eura od 11. mája 2016 do zaplatenia, a to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobcovi priznal súd prvej inštancie proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Dôvody pre vydanie rozsudku pre zmeškanie na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 25. októbra 2018, súd prvej inštancie vzhliadol v tom, že žalovanej bolo predvolanie na termín pojednávania na deň 25. októbra 2018 doručené 24. septembra 2018. Žalovaná bola v doručenom predvolaní na pojednávanie poučená o následku nedostavenia sa na pojednávanie vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žalovaná svoju neúčast' na pojednávaní konanom dňa 25. októbra 2018 ospravedlnila z dôvodu kolízie prebiehajúceho interného auditu zo strany matky Allianz SE, Mníchov s termínom

nariadeného pojednávania s tým, že poverený právnik žalovanej je jediná osoba na zastupovanie žalovanej v súdnych konaniach na území Slovenskej republiky, v ktorých je uplatňovaný nárok z výkonu činnosti finančného sprostredkovania obchodných zástupcov. Predmetné ospravedlnenie doručila žalovaná súdu vo forme e-mailovej správy dňa 23. októbra 2018 a následne doplnila písomne podaním doručeným okresnému súdu dňa 25. októbra 2018. Na predmetnom pojednávaní dňa 25. októbra 2018 žalobca navrhol súdu prvej inštancie, aby rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Na základe uvedených skutočností dospel súd prvej inštancie k záveru, že boli kumulatívne splnené všetky podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa ust. § 274 CSP vrátane návrhu žalobcu na rozhodnutie o žalobe rozsudkom pre zmeškanie žalovanej.

3. Ospravedlnenie neprítomnosti žalovanej súd prvej inštancie neposúdil ako včasné ospravedlnenie ani také, ktoré by bolo založené na vážnych okolnostiach. Žalovaná ospravedlnenie svojej neprítomnosti na pojednávaní doručila dňa 23. októbra 2018, pričom z jej podania nevyplyvali také konkrétne skutočnosti, z ktorých by súd mohol dovodiť včasnosť jej ospravedlnenia. Predovšetkým však audit prebiehajúci v spoločnosti žalovanej okresný súd nepovažoval za tak vážnu okolnosť, pre ktorú by mal ospravedlniť jej neprítomnosť na pojednávaní. Súd prvej inštancie upozornil, že vážnymi okolnosťami ospravedľujúcimi neprítomnosť žalovanej na pojednávaní, by boli len okolnosti takej intenzity a závažnosti, ktoré znemožňujú žalovanej účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov (choroba, úraz a pod.), nie však okolnosti vyplývajúce z jej organizácie práce.

4. Pozornosť okresný súd upriamil aj na to, že žalovaná existenciu ňou tvrdených okolností, ktorými ospravedľovala svoju neprítomnosť na pojednávaní žiadnym spôsobom nepreukázala. Z uvedeného dôvodu žalovanou tvrdené okolnosti, by podľa názoru súdu prvej inštancie nemohli byť posúdené ako vážne, pretože žalovaná v podstate žiadala ospravedlniť jej neúčasť z dôvodu iných pracovných povinností interného charakteru (audit v spoločnosti), teda zo subjektívnych dôvodov, ktoré spočívali v jej organizácii práce. Na doplnenie okresný súd uviedol, že z vlastnej činnosti má vedomosť o tom, že žalovaná spoločnosť zamestnáva niekoľkých právnikov, ktorí zastupujú žalovanú pravidelne v rôznych sporoch a na pojednávaní, ako osoby poverené svojim zamestnávateľom

5. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku tak, že žalobe žalobcu vyhovel a o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100%.

6. Na odvolanie žalovanej proti rozsudku pre zmeškanie rozhodol Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením zo dňa 31. augusta 2021 č. k. 3Cob/118/2021-285, ktorým odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25. októbra 2018, č. k. 30Cb/177/2016-153, odmietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

7. Odvolací súd v súvislosti s prejednaním odvolania žalovanej podaného proti rozsudku pre zmeškanie poukázal na obsah spisového materiálu, z ktorého zistil, že súd prvej inštancie vo veci nariadil pojednávanie na 25. októbra 2018 o 13.30 hod. Predvolanie z 21. septembra 2018 bolo žalovanej doručené do elektronickej schránky podľa zákona o e-overnmente dňa 24. septembra 2018. Žalovaná ospravedlnila svoju neúčasť na tomto pojednávaní dňa 23. októbra 2018 a nežiadala o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Z obsahu predvolania, jasne vyplývalo poučenie sporových strán podľa ust. § 274 CSP o možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie. Zo zápisnice o pojednávaní z 25. októbra 2018 vyplýva, že žalovaná sa na pojednávanie nedostavila, pričom žalobca cestou právneho zástupcu s ohľadom na skutočnosť, že sa žalovaná na pojednávanie napriek riadnemu a včasnému doručeniu predvolania nedostavila, navrhol rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie v zmysle ust. § 274 CSP.

8. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná v podanom odvolaní nespĺnenie podmienok na vydanie rozsudku podľa § 274 CSP nepreukázala, ani nezdokladovala, pretože ospravedlnenie neúčasti neobsahovalo preukázanie tvrdení spočívajúcich v nemožnosti účasti na pojednávaní. Argument

žalovanej, že z dôvodu kolízie prebiehajúceho interného auditu zo strany matky Allianz SE, Mníchov s termínom pojednávania s tým, že poverený právnik žalovanej je jediná osoba na zastupovanie žalovanej v súdnych konaniach na území Slovenskej republiky, v ktorých je uplatňovaný nárok z výkonu činnosti finančného sprostredkovania obchodných zástupcov, nepovažoval odvolací súd za argument založený na vážnych okolnostiach. Odvolací súd uzavrel, že žalovaná neospravedlnila svoju neprítomnosť na pojednávaní včas a vážnymi okolnosťami, preto považoval v konaní pred okresným súdom za kumulatívne splnené všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej v zmysle ust. § 274 CSP. Na základe uvedeného odvolací súd odvolanie žalovanej podľa ust. § 386 písm. c) CSP odmietol.

9. Odvolací súd o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP. Úspešnou sporovou stranou v odvolacom konaní bol žalobca, preto mu odvolací súd voči neúspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

10. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (ust. § 420 písm. f) CSP).

11. Napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu dovolateľka vytýkala, že neobsahovalo riadne odôvodnenie vo vzťahu k námietkam žalovanej. Dovolateľka zotrvala na tom, že neboli splnené materiálne podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 274 CSP, pretože žalovaná počas konania aktívne namietala, neúplnosť a rozpornosť tvrdení žalobcu, ktoré nemali mať oporu v dôkazoch, ako aj iné okolnosti prípadu. S podstatnými námietkami žalovanej sa tak odvolací súd riadne nevysporiadal. Absencia riadneho odôvodnenia mala podľa dovolateľky spočívať v tom, že sa odvolací súd nevysporiadal s otázkou splnenia materiálnej podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, pretože žalovaná bola procesne aktívna a produkovala tvrdenia spolu s dôkazmi, pričom žalobca produkoval rozporné tvrdenia. Súčasne neboli zohľadnené ďalšie namietané okolnosti súdnej veci. Z postupu žalovanej v priebehu súdneho konania nemožno vyvodit' záver, že by nejavila záujem o predmetný spor. Práve naopak, žalovaná bola procesne aktívna a zaujímala sa o spor, čo vyplýva aj z chronológie sporu. Na podporu svojej argumentácie dovolateľka vo všeobecnosti uviedla, že procesná aktivita žalovaného v súdnom konaní je jedna z podmienok, ktorá sa musí skúmať pri posudzovaní splnenia podmienok vydania rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa § 274 CSP. Ide o tzv. materiálnu podmienku, ktorá vychádza zo samotného zmyslu tohto inštitútu, ktorý predstavuje určitú formu procesnej sankcie za pasivitu žalovaného. K potrebe skúmania tejto materiálnej podmienky dovolateľka poukázala na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 4. júna 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019, bod 43., z ktorého vyplýva, že „čisto formalistický výklad ustanovenia § 274 Civilného sporového poriadku nie je žiadúci. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Formalistický gramatický výklad a lipnutie na formálnych znakoch vydania rozsudku pre zmeškanie, znamená porušenie práva na spravodlivý proces, pretože sa strane odopiera právo podať riadny opravný prostriedok“. S ďalšou obligatórnou podmienkou sa odvolací súd podľa dovolateľky nevysporiadal a to, či žalobca v priebehu konania predostrel také tvrdenia, ktoré vedú k záveru, že plnenie, ktorého sa domáha, mu možno priznať, t.j., či tvrdenia žalobcu nie sú neúplné alebo rozporné.

12. Skutočnosť, že žalovaná nežiadala odročiť pojednávanie, na ktorom došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie súdom prvej inštanície, ale len ospravedlňovala svoju neúčast' na tomto pojednávaní (teda nemala záujem zmarit' nariadené pojednávanie, pretože sa toto mohlo konať v jej neprítomnosti), zostala odvolacím súdom bez povšimnutia. Rovnako tomu bolo aj v súvislosti s tým, že predmetné ospravedlnenie žalovaná doručila súdu 2 dni pred konaním pojednávania, kde došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie. Inými slovami, nešlo o situáciu, že by žalovaná v deň pojednávania ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní.

13. Závažnú procesnú vadu videla dovolateľka v postupe súdu prvej inštancie, ktorý v zmysle § 183 ods. 4 CSP bezodkladne neoznámil žalovanej, ako vyhodnotil dôvody, ktorými ospravedlňovala svoju neúčast' na pojednávaní. Týmto postupom súd prvej inštancie odoprel právo žalovanej byť vopred informovaná o tom, že pojednávanie sa bude konať. Napriek závažnej procesnej vade v postupe súdu prvej inštancie, odvolací súd uvedené procesné pochybenie aproboval. Dovolateľka v tejto súvislosti uviedla, že po tom, čo sa súd prvej inštancie dozvedel o ospravedlnení neúčasti žalovanej na pojednávaní mal bezodkladne oznámiť žalovanej, že okolnosti uvádzané v jej žiadosti nepovažuje za natoľko závažné, aby jej neúčast' ospravedlnil. Dovolateľka odmieta záver odvolacieho súdu, že súd prvej inštancie nebol povinný postupovať podľa § 183 ods. 4 CSP len preto, že žalovaná nežiadala o odročenie pojednávania. Ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania majú podľa názoru dovolateľky v zásade rovnaký účel v tom, že sporová strana adresuje podanie súdu, že sa nemôže z určitého dôvodu, ktorý nastal, zúčastniť pojednávania. Rozdiel medzi týmito podaniami spočíva len v tom, že pri jednom strana nežiada odročiť pojednávanie a v druhom už áno. Za správne dovolateľka nepovažuje, keď strana žiada o odročenie pojednávania, súd ju informuje o tom, či ňou uvádzaný dôvod odročenia považuje za vážny, alebo nie, čím ju zároveň upozorňuje a chráni pred možnými následkami zatiaľ, čo v prípade, kedy strana len ospravedlňuje svoju neúčast' z nejakého dôvodu už takto nepostupuje. Rozdielny prístup v týchto situáciách podľa dovolateľky nedáva žiadne logické opodstatnenie. Žalovaná nežiadala odročiť pojednávanie, na ktorom došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie súdom prvej inštancie, ale len ospravedlňovala svoju neúčast' na tomto pojednávaní. To znamená, že nemala záujem zmariť nariadené pojednávanie, pojednávanie sa mohlo konať v jej neprítomnosti a okresný súd mohol vecne posúdiť písomné námietky žalovanej.

14. Z uvedených dôvodov nevznikla žalovanej povinnosť dostaviť sa na pojednávanie v zmysle Civilného sporového poriadku (§ 185 ods. 1 a § 195 ods. 1, 2). Dovolateľka poukázala na ust. § 180 CSP, z ktorého vyplýva možnosť vykonať pojednávanie v neprítomnosti strany. Nakoľko žalovaná nemala povinnosť zúčastniť sa pojednávania, tak nemohli byť splnené všetky podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie. V opačnom prípade by dochádzalo k vynucovaniu povinnosti účasti na pojednávaní rozsudkom pre zmeškanie. Napriek argumentácii žalovanej sa s uvedeným odvolací súd nezaoberal.

15. Porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia dovolateľka videla v tom, že v uznesení Okresného súdu Poprad zo dňa 30. januára 2019 sp. zn. 11C/137/2016, bol rovnaký dôvod neúčasti na pojednávaní (prebiehajúci audit) posúdený ako dôvod ospravedlňujúci neúčast' žalovanej na pojednávaní, teda bol posúdený odlišne, ako tomu bolo v tomto konaní

16. Súčasťou dovolania bol aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa ust. § 444 ods. 1 CSP, kedy ako dôvody hodné osobitného zreteľa dovolateľka uviedla predpoklad úspešnosti dovolania a existenciu hrozby vzniku nenapraviteľnej, alebo ťažko napraviteľnej ujmy.

17. V závere dovolateľka navrhla dovolaciemu súdu, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom pre zmeškanie zrušil, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, aby žalovanej priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

18. K dovolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý nepovažuje dovolanie žalovanej za dôvodné a prípustné, a preto ho navrhol odmietnuť. Vo vzťahu k dovolacej argumentácii ohľadom nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu žalobca poukázal na znenie ust. § 275 CSP, z ktorého vyplýva, že odôvodnenie rozsudku pre zmeškanie obsahuje stručnú identifikáciu procesného nároku a právny dôvod jeho vydania. Inými slovami, rozsudok pre zmeškanie obsahuje len stručné odôvodnenie. Dôraz žalobca kládol na skutočnosť, že žalovaná sa do 25. októbra 2018 k vyjadreniu žalobcu zo dňa 24. augusta 2018 nevyjadrila a na pojednávanie sa nedostavila. Namiesto toho sa tesne pred pojednávaním dňa 23. októbra 2018 žalovaná ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní 25. októbra 2018, o ktorom vedela od 21. septembra 2018. Podľa žalobcu boli podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie splnené. K procesnej aktivite žalovanej žalobca uviedol, že žalovaná sa do rozhodnutia súdu prvej inštancie vyjadrila len k žalobe, a to v odpore proti platobnému rozkazu. Inak sa už vo veci nevyjadrila a nedostavila sa na už druhé pojednávanie po sebe. Vyjadrenie sa k žalobe nie je podľa názoru

žalobcu procesnou aktivitou, pre ktorú by súd nemohol vydať rozsudok pre zmeškanie podľa ust. § 274 CSP.

19. Žalobca vyjadril nesúhlas s argumentáciou žalovanej ohľadom existencie vady zmätočnosti v konaní pred odvolacím súdom. Súčasne žalobca upozornil, že okresný súd pred vydaním rozsudku pre zmeškanie nevykonal žiadne dokazovanie, závery ktorého by vyvracali nárok žalobcu.

20. Ohľadom návrhu žalovanej na odklad vykonateľnosti žalobca uviedol, že mu nie je možné vyhovieť, pretože sa nejedná o rozhodnutie na plnenie a žalovanou uvádzané dôvody hodné osobitného zreteľa tvrdené žalovanou v skutočnosti nie sú dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, ale len želaním úspešného vybavenia dovolania súdom a bežným znížením majetku žalovanej o pomerne malú časť.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) [(ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal spor a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a dôvodné.

22. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

23. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú, splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

24. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Podľa § 428 CSP, dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

26. Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2)

27. Predmetom dovolacieho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodnutím bolo odvolanie žalovanej proti súdom prvej inštancie vydanému rozsudku pre zmeškanie odmietnuté.

28. V posudzovanom prípade dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu vzhľadla dovolateľka v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, keď sa tento nevysporiadal so splnením materiálnej podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie spočívajúcej v procesnej aktivite žalovanej, ktorá produkovala tvrdenia spolu s dôkazmi. Za vadu zmätočnosti považovala žalovaná aj to, že dôvod ospravedlnenia neúčasti žalovanej na nariadenom pojednávaní konajúce súdy neakceptovali, a preto mala byť žalovaná o tom upovedomená podľa ust. § 183 ods. 4 CSP, aj keď v rámci svojho ospravedlnenia nenavrholo odročenie pojednávania. Pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka subsumovala aj postup odvolacieho súdu, ktorým schválil formalistický postup súdu prvej inštancie pri posúdení splnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie, čím bolo právo žalovanej zúčastniť sa nariadeného pojednávania vyhodnotené ako jej povinnosť spojená so sankciou spočívajúcou vo vydaní rozsudku pre zmeškanie.

29. Podľa ust. § 274 CSP, na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak
a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a
b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

30. Civilný sporový poriadok upravuje rozsudok pre zmeškanie (nazývaný aj kontumačný rozsudok) ako osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý je následkom pasivity procesných strán (t.j. žalobcu alebo žalovaného) v sporovom konaní. Pod pasivitou je potrebné chápať neplnenie si základných povinností sporovej strany, čo v prípade žalovaného znamená nepodanie vyjadrenia k žalobe, či tak v prípade žalobcu ako aj žalovaného nedostavenie sa na pojednávanie bez včasného ospravedlnenia svojej neúčasti vážnymi okolnosťami. Na to, aby súd mohol takýmto rozsudkom rozhodnúť v neprospech jednej zo sporových strán však musia byť splnené podmienky.

31. Dovolací súd považuje za účelné poukázať na priebeh sporu. O návrhu žalobcu na vydanie platobného rozkazu rozhodol súd prvej inštancie platobným rozkazom zo dňa 15. júna 2017 č. k. 30Cb/177/2016-70 (ďalej len „platobný rozkaz“). Proti platobnému rozkazu podala žalovaná odpor elektronicky dňa 10. júla 2017 e-mailom (č.l. 71 a nasl. spisu), ktorý doplnila v listinnej podobe osobne doručeným podaním na súd prvej inštancie dňa 11. júla 2017 (č.l. 78 a nasl.). V rámci odporu žalovaná produkovala dôkazy, ktorými vyvracala dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku. Vzhľadom na žalovanou podaný odpor súd prvej inštancie uznesením zo dňa 23. októbra 2017 č. k. 30Cb/177/2016-94, platobný rozkaz zrušil. Následne súd prvej inštancie vyzval žalobcu uznesením zo dňa 23. októbra 2017 č. k. 30Cb/177/2016-96, aby sa k podanému odporu vyjadril, uviedol ďalšie skutočnosti, označil dôkazy a vyjadril sa, či súhlasí s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 177 CSP. Súd prvej inštancie zaslal sporovým stranám predvolanie na pojednávanie nariadené na termín 6. septembra 2018 o 13:00 hod., doručené právnenému zástupcovi žalobcu dňa 21. mája 2018 (doručenka na č.l. 100 spisu) a žalovanej dňa 10. mája 2018 (doručenka na č.l. 101 spisu). K odporu žalovanej sa žalobca vyjadril elektronicky podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 31. augusta 2018 (č.l. 102 a nasl. spisu).

32. Vo vzťahu k nariadenému pojednávaniu (6. septembra 2018) žalovaná zaslala dňa 4. septembra 2018 súdu prvej inštancie e-mailom podanie s označením „Žiadosť o odročenie pojednávania“ (č.l. 137 a nasl. spisu), kde argumentovala, že vyjadrenie žalobcu k jej odporu sa do jej sféry dispozície dostalo až dňa 3. septembra 2018, z ktorého dôvodu nemala dostatočný časový priestor na prípravu vyjadrenia k žalobcovým tvrdeniam. Pre prípad neakceptovania tohto argumentu na odročenie nariadeného pojednávania súdom prvej inštancie žalovaná alternatívne ospravedlňovala svoju účasť na tomto pojednávaní z dôvodu neplánovaného, ale neodkladného lekárskeho vyšetrenia, ktoré sa malo uskutočniť práve v deň nariadeného pojednávania (6. septembra 2018). Súd prvej inštancie akceptoval žiadosť žalovanej o odročenie pojednávania s tým, že pojednávanie odročil na termín 25. októbra 2018 o 13:30 hod. (zápisnica o pojednávaní č.l. 145-146 spisu).

33. V predvolaní na pojednávania nariadené na deň 25. októbra 2018 (č.l. 147 spisu) súd prvej inštancie poučil sporové strany o následku nedostavenia sa na pojednávania v podobe vydania rozsudku pre zmeškanie. Uvedené predvolanie bolo právnomu zástupcovi žalobcu doručené dňa 25. septembra 2018 (doručenka na č.l. 148 spisu) a žalovanej dňa 24. septembra 2018 (doručenka na č.l. 149 spisu).

34. Elektronickým podaním doručeným súdu prvej inštancie žalovaná (e-mailom) dňa 23. októbra 2018 (pred nariadeným pojednávaním dňa 25. októbra 2018) ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní (č.l. 151 spisu), v listinnej podobe ospravedlnenie odoslala poštou dňa 24. októbra 2018, ktoré bolo súdu prvej inštancie doručené dňa 25. októbra 2018 (č.l. 152 a nasl. spisu). Žalovaná ako dôvod svojej neúčasti na pojednávaní uviedla „kolidáciu prebiehajúceho interného auditu zo strany matky Allianz SE, Mníchov s termínom pojednávania s tým, že poverený právnik žalovanej je jediná osoba na zastupovanie žalobcu v súdnych konaniach na území Slovenskej republiky, v ktorých je uplatňovaný nárok z výkonu činnosti finančného sprostredkovania obchodných zástupcov“. V rámci ospravedlnenia žalovaná nežiadala odročenie pojednávania, ale pre prípad uskutočnenia pojednávania v neprítomnosti žalovanej žiadala o zaslanie zápisnice z pojednávania.

35. Pojednávania nariadené na deň 25. októbra 2018 sa uskutočnili v neprítomnosti žalovanej (zápisnica na č.l. 152a-152c) s tým, že právny zástupca žalobcu navrhol, aby súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovanej (§ 274 CSP), pretože ospravedlnenie žalovanej odôvodňované prebiehajúcim interným auditom nepredstavuje vážny dôvod (jedná sa len o organizáciu práce žalovanej, ktorá ako právnická osoba má niekoľkých právnikov). Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie na tomto pojednávaní rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovanej tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel.

36. Žalovaná svoje vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu k jej odporu (č.l. 162 a nasl. spisu) doručila súdu prvej inštancie osobne dňa 14. decembra 2018 spolu s odvolaním proti rozsudku pre zmeškanie.

37. Podľa ust. § 275 CSP, odôvodnenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného obsahuje stručnú identifikáciu procesného nároku a právny dôvod vydania rozsudku pre zmeškanie.

38. Ústavný súd SR v rámci svojho uznesenia zo dňa 4. februára 2021 sp. zn. III. ÚS 89/2021, uviedol nasledovné: „Rozsudok pre zmeškanie prispieva k urýchleniu, či ukončeniu konania v prípadoch, ak niektorá z procesných strán je v konaní nečinná, no zároveň má voči nečinnnej procesnej strane sankčný charakter, keď v podstatnej miere obmedzuje jej možnosť uplatňovať v konaní jej práva. S ohľadom na túto skutočnosť súd, ktorý rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie, musí vždy s ohľadom na okolnosti prípadu uvážlivo posúdiť, či vydanie takéhoto rozhodnutia je na mieste, či jeho vydaním nedôjde k narušeniu procesnej rovnosti účastníkov konania. Z uvedených dôvodov by súd mal pristupovať k uplatneniu tohto inštitútu zdržanlivo a v nejednoznačných prípadoch by k vydaniu rozsudku pre zmeškanie pristúpiť nemal. Súd rozhodujúci rozsudkom pre zmeškanie musí vnímať, že materiálnou podmienkou jeho vydania je neprítomnosť procesnej aktivity jednej z procesných strán. Z uvedeného dôvodu by mal súd rozlišovať, či v okolnostiach danej veci je neúčast' na pojednávaní dôsledkom nezájmu strany o vývoj a priebeh konania alebo ide len o zmeškanie pojednávania. Súd by tak vždy mal prihliadnuť na predchádzajúcu procesnú aktivitu procesnej strany v konaní a voľiť túto formu rozhodnutia v prípadoch, keď je zjavné s ohľadom na predchádzajúce správanie procesnej strany, že táto sa nechce na konaní aktívne podieľať, prípadne konanie len účelovo predlžuje. Ak teda v konaní inak aktívna procesná strana zmešká pojednávania, nie je vydanie rozsudku pre zmeškanie dôvodné, najmä nie v situácii, ak sa procesná strana snažila riadne a včas z neúčasti na pojednávaní ospravedlniť vážnymi dôvodmi, i keď sa jej to z objektívnych príčin nepodarilo“ (obdobne aj v náleze Ústavného súdu SR zo dňa 29. júna 2021 sp. zn. III. ÚS 373/2020).

39. Zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo dňa 4. júna 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019, vyslovil názor, že: „rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie aj za splnenia všetkých procesných podmienok nie je žiaduce najmä, ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávania, na ktoré sa žalovaný riadne dostavil, nebol v konaní nečinný a súd na návrh obidvoch

strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti ustanovenia § 274 CSP by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, v neposlednom rade v tom, že pri takomto formalistickom postupe by bolo odopreté strane sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok (odvolanie vo veci samej)“.

40. Ústavný súd judikoval, že všeobecný súd nemôže vydať rozsudok pre zmeškanie automaticky, teda že nestačí preveriť splnenie formálnych podmienok, ale musí veľmi starostlivo zvážiť s ohľadom na okolnosti daného prípadu, či použitie tohto nástroja nebude neprimerane zasahovať do procesných práv žalovaného. Súd má pristupovať k vydaniu kontumačného rozsudku zdržanlivo. Ak má pochybnosti, teda ak okolnosti prípadu jednoznačne nesvedčia o procesnej pasivite strany, rozsudok pre zmeškanie by nemal vydať. Ústavný súd takisto uviedol, že materiálnou podmienkou vydania rozsudku pre zmeškanie je neprítomnosť procesnej aktivity jednej z procesných strán. Ústavný súd zdôraznil, že účasť žalovaného na pojednávaní nie je nutná. Je to právo, nie povinnosť žalovaného a nie je potrebné ju vynucovať procesnými sankciami (okrem výnimočných prípadov, keď súd z konkrétnych dôvodov považuje za potrebné žalovaného vypočuť). Ústavný súd hovorí, že ak nie je dôvod vynucovať prítomnosť žalovaného na pojednávaní, súd ani nemá dôvod hroziť žalovanému v predvolaní na pojednávanie vydaním kontumačného rozsudku. Z toho možno vyvodiť záver, že takéto poučenie by malo obsahovať iba predvolanie na prvé pojednávanie vo veci, aj to len v prípade, ak okolnosti prípadu (najmä absencia písomných vyjadrení žalovaného) nasvedčujú nedostatku záujmu žalovaného o vedenie sporu. Ak súd nemá preukázaný skutočný nezáujem žalovaného o vedenie konania, mal by konanie v neprítomnosti žalovaného uprednostniť pred vydaním kontumačného rozsudku. Súd môže konať a meritórne rozhodnúť aj v neprítomnosti strany (§ 180 CSP) a dosiahne tak rovnaký cieľ (zabezpečenie konania bez prieťahov), ale bez neprimeraného zásahu do procesných práv v dôsledku vydania kontumačného rozsudku. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha : C. H. Beck, 2022, 1122 - 1128 s.)

41. Súd rozhodujúci rozsudkom pre zmeškanie musí vnímať, že materiálnou podmienkou jeho vydania je nedostatok procesnej aktivity jednej z procesných strán. Súd by tak vždy mal prihliadnúť na predchádzajúcu procesnú aktivitu procesnej strany v konaní a voľiť túto formu rozhodnutia v prípadoch, keď je s ohľadom na predchádzajúce správanie procesnej strany zjavné, že táto sa nechce na konaní aktívne podieľať, prípadne konanie len účelovo predlžuje. (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 27. apríla 2021 sp. zn. III. ÚS 288/2021, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 3. júna 2021 sp. zn. III. ÚS 354/2021 , uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 4. februára 2021 sp. zn. III. ÚS 89/2021).

42. Rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie je odklonom od štandardného procesu, pričom tento inštitút je v našom procesnom práve celkom novou konštrukciou prostredníctvom, ktorej sa vynucuje osobitná, určite nie nevyhnutná procesná aktivita strany spočívajúca v jej účasti na pojednávaní. Z konštrukcie rozsudku pre zmeškanie žalobcu vyplýva, že účasť na pojednávaní nie je nevyhnutná a žalobca môže svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlniť. Rovnako je možný taký postup súdu, že žalobca nebude poučený o možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie a v prípade jeho nedostavenia sa na pojednávanie, či už neospravedlneného alebo bez žiadosti o odročenie pojednávania, súd vykoná pojednávanie v jeho neprítomnosti a meritórne rozhodne. (nález Ústavného súdu SR zo dňa 22. júla 2021 sp. zn. III. ÚS 121/2021)

43. Za včasné ospravedlnenie neprítomnosti žalovaného na pojednávaní sa považuje len také ospravedlnenie, ktoré je súdu doručené najneskôr do začiatku pojednávania. V danom prípade sa žalovaná ospravedlnila z pojednávania dva dni pred jeho konaním s tým, že pre prípad uskutočnenia pojednávania v jej neprítomnosti, žiadala o zaslanie zápisnice z pojednávania. V priebehu konania svoju aktivitu prejavila žalovaná predovšetkým podaním odôvodneného odporu proti platobnému rozkazu doloženého dôkazmi, ktorým spochybňovala platobným rozkazom uplatnený nárok žalobcu, tzn. žalovaná účinne popierala tvrdenia žalobcu. V ďalšom konaní žalovaná požiadala o odročenie prvého pojednávania a z druhého nariadeného pojednávania sa ospravedlnila. Pre prípad ostatného pojednávania

nežiadala o jeho odročenie. S prihliadnutím na uvedené dovolací súd má za to, že žalovaná v konaní pasívna nebola a ani nebolo možné vyvodiť, že by účelovo predlžovala konanie.

44. S prihliadnutím na rozsiahlu judikatúru Ústavného súdu SR (I. ÚS 233/2019 , III. ÚS 373/2020 a sp. zn. III. ÚS 121/2021 , podobne aj III. ÚS 354/2021, III. ÚS 89/2021 alebo III. ÚS 288/2021) dovolací súd nemal za preukázaný skutočný nezáujem žalovanej o vedenie konania (resp. jej úplnú pasivitu), a teda naplnenie materiálnej podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie. Z uvedeného dôvodu mali sudy nižšej inštancie uprednostniť konanie v neprítomnosti žalovanej pred vydaním kontumačného rozsudku. Za účelne považuje dovolací súd zdôrazniť, že súd môže konať a meritórne rozhodnúť aj v neprítomnosti strany, a to v súlade s ust. § 180 CSP , čím dosiahne tak rovnaký cieľ (zabezpečenie konania bez prietahov), ale bez neprimeraného zásahu do procesných práv v dôsledku vydania kontumačného rozsudku.

45. K nedostatočnému odôvodneniu napadnutého uznesenia odvolacieho súdu tvrdenému žalovanou vo vzťahu k rozsudku pre zmeškanie, je dovolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie a rovnako tak aj odvolací súd sa dostatočne nevysporiadali s otázkou splnenia materiálnej podmienky (absencie procesnej aktivity žalovanej) za účelom vydania rozsudku pre zmeškanie. V danom prípade vzhľadom na procesnú aktivitu žalovanej nedošlo k naplneniu materiálnej podmienky, ako jedného z predpokladov vydania rozsudku pre zmeškanie.

46. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka dôvodne namietala nesprávne procesný postup konajúcich súdov pri vydaní rozsudku pre zmeškanie žalovanej, z ktorého dôvodu najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP).

47. Keďže dôvody, pre ktoré bolo zrušené uznesenie odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil Mestskému súdu Bratislava III, ako súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

48. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

49. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj odvolací súd) právnym názorom dovolacieho súdu viazané (§ 455 CSP).

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok